Zdiskreditovaní bushovskou érou, vrací se jestřábi pod praporem Obamy

Autor: Michael Brendan Dougherty

Když Republikáni přišli v Kongresu o většinu a John McCain prohrál prezidentské volby, zdálo se, že neokonzervatismus je mrtvou a přežitou silou. Francis Fukuyama si nad neokonzervatismem koneckonců posteskl už v roce 2006. Iam Buruma dokonce popsal McCainovu kampaň jako „poslední neokonský výstřelek“ a zdvořile si odkašlal v tom smyslu, že nám neokopni rozhodně chybět nebudou.

Jeden by čekal, že neokonzervativci budou z usazení se Baracka Obamy v Bílém Domě podráždění a k jeho prezidentství krajně skeptičtí a kritičtí. Místo toho se ale radují a spolu s liberály mesiáše obskakují. Zkrátka si užívají znovuzískaný respekt. Obama je jejich hrdina.

31. března založili editor Weekly Standard **Bill Kristol**, úvodníkář deníku Washington Post **Robert Kagan** a další prominenti „Zahraničně-politickou iniciativu“ – **Foreign Policy Initiative** (dále jen FPI, pozn. překl.), zatím poslední neokonzervativní think-tank. Na první konferenci, věnované plánu na zformování „úspěšné strategie“ v Afghánistánu, vládl duch znovu spojené rodiny. Žoviální šprýmy, klevetění a dobrá nálada ovládly Hotel Mayflower. Jediným přerušením byl nepřátelský hukot, to když prošel Lewis „Scooter“ Libby. Muž, který byl zodpovědný za únik dat o CIA.

Vypadalo to, že skoro každý účastník byl prezidentem nějakého významného institutu či spolku. V jednom rohu seděl Clifford May, hlava „Nadace pro obranu demokracie.“ Jinde zase stál John Nagl, vedoucí *„Centra pro Novou americkou bezpečnost.“* Poblíž něj, Randy Scheunemann, zdiskreditovaný lobbyista a – křičte to se mnou – bývalý prezident Výboru pro osvobození Iráku, dílčí aktivity programu *„Projektu pro Nové americké století“* (PNAC). Kolem těchto figur se jedna báseň točila konstelace mladých neokonských pisálků a snaživců, zahrnující bloggera Davida Adesinka, dále Jamie Kirchick z „New Republic“ a Michael Goldfarb ze „Standarts“.

V roce 2004 se sloupkař New York Times a časopisu Weekly Standard David Brooks smál těm, kteří jsou „fixování“ na ideu všemocného PNAC a věří v „Trilaterální komisi“. Brooks řekl, že „organizace (PNAC) má štáb přibližně pěti lidí a zabývá se zahraniční politikou“ a také, že „lidé, kterým se říká neokonzervativci, mají rozdílné zájmy a často se navzájem ani neznají.“ Zkrátka, nic zajímavého.

Jakkoli organizace typu PNAC a FPI mohou vypadat tak trochu jako e-mailový list, nebo seznam telefonních čísel odběratelů, je zajímavé, že tyto malé skupinky jsou schopny formovat zahraničně-politické debaty a ovlivňovat exekutivní moc snahou návrat mentality studené války.

Rozčileni politikou détente, sáhli neokonzervativci po Trumanově dědictví a reformovali tzv. *„Výbor pro současná nebezpečí.“* Už dlouho předtím, než se usadili v Bushově administrativě, v něm figurovali **Richard Perle** a **Paul Wolfowitz.** V roce 1981 Midge Decter založil *„Výbor*

pro svobodný svět.“ Donald Rumsfeld se stal jejich předsedou. O sedm let později se připojil k Wolfowitzovi a Perlemu a mimochodem také s Billem Bristolem a Robertem Kaganem společně podepsali otevřený dopis PNAC Billu Clintonovi, ve kterém požadovali změnu režimu v Iráku, a také, aby se intervence do Iráku stala předmětem americké vládní politiky. Kristol a Kaganem nyní založili FPI. Navzdory Brooksovu zlehčování toto ukazuje na výraznou propojenost.

Prvním bodem ustavujícího jednání FPI byla nelítostná kritika tzv. „izolacionistů.“ Pamflet *„Ano, dokážeme to“*, pod kterým jsou podepsaní Max Boot, Frederick Kagan a Kimberly Kagan, byl rozdán přítomným. Hned v první kapitole se autoři obávají „hlasů jak na pravici, tak na levici, které volají, že válku v Afghánistánu není možné vyhrát a že je potřeba zredukovat a přehodnotit své cíle“. Diskusní panel, zahrnující Nagla, Roberta Kagana a zástupce deníku Washington Post Jacksona Diehla, se poté zaměřil na obranu dosavadního zahraničně-politického konsenzu, jehož primárním cílem by mělo být (jak ostatně říká Obama) navýšení počtu bojujících amerických jednotek v Afghánistánu.

John Nagl, hlavní postava mezi jestřáby uvnitř Demokratické strany, touží po dnech *„kdy mezi dvěma stranami existoval konsenzus ohledně zahraniční politiky, speciálně tehdy, když jsme své syny a dcery vysílali do války.“*

Kagan varuje, že *„oportunisté uvnitř Republikánské strany mohou zaútočit na plánovanou eskalaci války v Afghánistánu. V souladu s Obalovou strategií zvolával, „Obama učinil odvážné rozhodnutí…Nejenom, že se zavázal k dokončení mise v Afghánistánu, nýbrž také učinil závazek k opravdové protipovstalecké strategii – to jest idea vyčištění, udržení a budování.“*

Druhý diskusní panel onoho dne byl věnován armádním zdrojům a navýšení bojových kapacit. **Frederick Kagan**, badatel z Enterprise Institute, předčil svého staršího bratra Roberta v pění chvály na současné vedení: „Plně podporuji politiku současného prezidenta – a budu pracovat tak tvrdě, aby prezidentská politika byla účinná a úspěšná, jako jsem pracoval pro úspěch kampaně v Iráku.“ Jeho proslov byl opětovným ujištěním, jak se věci ve skutečnosti mají: jiný prezident, ale stále stejní ideologičtí pisálci a snílci.

Z jiného soudku: republikánský Kongresman John McHugh hovořil o návrhu poslušnosti obou hlavních stran prezidentu Obamovi – „prezidentovi mohu říci pouze jedno: zní to dobře, šéfe.“ Demokratka Jane Harman odmítla kritiku, která jí vyčítala spolupráci s „další neokonskou skupinou“ jako výstupy nesmyslných bloggerů. Jiný účastník panelové diskuse zase dotazoval Obamu zda koncepce vybudování bezpečného, nezkorumpovaného Afghánistánu, uspořádaného podle amerických představ bude otázkou minimálně jedné dekády.

Rozpačitá podívaná vyvrcholila, když si vzal slovo senátor John McCain a byl dotazován Robertem Kaganem, jak by se jeho politika lišila od Obamy. McCain nabídl následující: *„zaprvé – a on (Obama, pozn. překl.) to tak dělá – musíte si uvědomit, jak obtížná tato výzva bude. . . za druhé, osobně bych býval byl požadoval celkový nárůst našich jednotek o 10 000 raději než být připodobňován k Lyndonu Johnsonovi.“*

Uvědomme si, že to nejsou strategicky v zásadě odlišné přístupy, ale pouze odlišný marketing propagace toho samého produktu.

Za třetí, McCain doporučil Obamovi „pokračovat v konzultacích s Kongresem a s lídry obou stran ohledně prevence obrození protiválečných aktivit.“ (!!!) Pro McCaina představuje obrovskou hrozbu americkým zájmům v Afghánistánu právě domácí disent. Nikdy ale zatím nespecifikoval, jak by měl Kongres protiválečnému sentimentu bránit.

Někteří progresivní žurnalisté stáli v konferenční místnosti a byli naprosto užaslí. Jim Lobe, dopisovatel Inter Press Service prohlásil, že „bychom měli obdivovat jejich agilnost pod novou administrativou.“ Robert Dreyfuss, přispěvatel magazínu Nation, nemůže uvěřit „respektu“, který si Obama přirozeně získává. „Jsou tak jedovatí, že s ním budou manipulovat dle svých potřeb,“ dodává Dreyfuss.

Magazín New Republic poznamenal, že FPI bylo založen proto, že Kristol a další byli „znechuceni“ z rozhovorů s mnoha lidmi z vedení GOP. Spousta Republikánů začala pochybovat nad neustálým nárůstem vojenskými výdajů, které se měly stát alternativním stimulačním plánem. A proto cílem FPI nyní je poskytnout na pravém křídle prezidentu Obamovi obhajobu v očích těch, kdo vůči němu začali být skeptičtí.

Proliberály hlavního proudu tento slib jistě připadá jako hotová kajícnická cesta za Bushovy roky. A oni jsou připraveni neokonzervativcům všechno odpustit zapomenout. Přítomní Intervencionisté z řad liberálů si tak přišli odkývat litanie Fredericka Kagana na téma, jak Obama „počítá s množstvím podpory od svých politických protivníků“ pro dovršení vítězství v Afghánistánu.

Komentátor Matthew Yglesias si ostatně všimnul, že **„neokonzervativci sice byli zbaveni moci, ale v žádném případě vykázáni na okraj diskuse.“** Klíčové progresivní skupiny jim poskytly potřebný prostor k akcentování vysokých témat.“ Podle Yglesiase to je cítit opakováním devadesátých let, kdy neokonzervativci bránili pravicové křídlo kosovského konsenzu: „Tím, že byli Clintonově administrativě prospěšní, ale zároveň uchovávali odpovídající úroveň kritického odstupu, dokázali neokonzervativci pozdvihnout svůj status pomocí koalice tradičních konzervativců a ukázat se později jako nejvíce vlivná strana v Bushově administrativě, když předtím chyběli v administrativách Bushe staršího a Reagana. Každá krize v sobě skrývá pro neokonzervativce potenciální příležitost.

Dreyfuss může mít pravdu v tom, že neokonzervativci jsou otrávení a nuceni se obrátit k Obamovi, ale jistě to neučiní ve chvíli, kdy jsou zčásti ještě považováni za zkrachovalé existence. Obecně vzato, neokonzervativci podporovali Clintonovu zahraniční politiku zvláště ve chvíli, kdy se střetnul s realistickými Republikány a odpůrci zahraničních intervencí. Právě v roce 2000 Bill Kristol a Robert Kagan společně sepsali úvodní esej ke knize s názvem „Současná nebezpečí“ ve které si naříkají, že d**evadesátá léta byla pro Spojené státy „promarněnými lety.“** Američtí vůdci, hřímají oba autoři, měli „posílit americkou strategii benevolentní hegemonie“ ale namísto toho si vybrali „nečinnost a úhybné manévry.“ **Proto, pokud Obama usiluje o aktivní zahraniční politiku navzdory protestům odpůrců**

intervence, neokonzervativci budou zde a budou jej podporovat.

Tato romance mezi neokonzervativci a Bílým domem ovšem byla odhadnutelná. Sliby ohledně více pokorné zahraniční politiky pohotově padly ve chvíli, kdy se stal Obama hlavním šéfem. Kancelář Bílého domu začíná vykazovat tendence směrem k intervencionismu a neokonzervativci mají přirozený vztah k takovým prezidentům, bez ohledu na stranickou příbuznost. Výkonná moc hustě přerostla pozice národní bezpečnosti, pokračuje v tendenci být místem schůzek s neokonzervativci nebo jejich liberálními spojenci – bez obav, protože právě oni brání maximalistickou interpretaci prezidentské moci.

Ostatně, jak se děje každých pět let, Washington otočil hlavou a neokonzervativci jsou opět na vrcholu. Ti tradiční konzervativci, kteří minulý rok podporovali a schvalovali Baracka Obamu ve víře, že uvidí změnu v zahraniční politice, jsou dávno zapomenuti. Jestřábi, kteří se tvářili drsně a proti Obamovi bojovali, jsou oslavováni liberály jako zodpovědná frakce pravého spektra. Nebyla v tom žádná manipulace, pouze vedlejší rebranding. Tak lehce, jako Kagan sestupoval z pódia akce, jiní vystupovali nahoru, aby jej za řečnickým pultem nahradili. Z PNAC se stalo FPI a neocons se přetvořili v nové Obamacons.

Z originálu Neoconned Again.